

Missive van syn hoogheyt den heere Prince van Orangien, aan de heeren Staten van Zeelant

<https://hdl.handle.net/1874/21217>

M I S S I V E

Van

865. SYN HOOGHEYT

den H E E R E

PRINCE van ORANGIEN,

Aan de H E E R E N

STATEN van ZEELANT.

Edele, Mogende Heeren, bysondere goede Vrunden,

Y vernemen uyt Uwe Ed. Mog. Messive van den 10. deses Ons huyden ter handen gestelt, met seer groot leetwesen, dat de discrepantien die tuschen de Heeren Burgemeesteren ende Regeerders der Stadt Middelburgh ter eenre, ende de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Steden Ziericzee, Goes, Tholen en ter Vere, aen de andere zyde, zijn geresen, over de proportie en equaliteyt te vinden in den ophef van de extraordinaire middelen gerequireert, tot verval van de Lasten van dit loopende jaer, de conclusie van de voorschreve extraordinaire middelen heeft wederhouden, ende dat de gemelte Heeren Burgemeesteren ende Regeerders der Stede Middelburgh ende Goes voornoemt, niet hebben kunnen werden gepermoyeert, om consent te draghen in de bewuste Wervinge van 16000 man, selfs niet volghens het concept tot een conciliatoir aen de Leden voorgedraghen, uwe Ed. Mog. sullen seer licht begripen, hoe seer die discrepantie in deser tijts gelegentheyt Ons bedroeven moet, ende Wy en kunnen niet anders dan voor een sonderling oordeel van God over desen Staet aenmercken, datmen in den tijdt die de aldermeeste wijsheydt en cordaetheyt ontrent alle Patriotten vereyscht, onder de Regenten kan vinden, menschen die liever door dispuyt en oppositien, swarigheden en difficulteyten willen doen voortkomen, in saken die van een absolute nootsakelickheit zijn, niet alleen voor den dienst, maer voor de behoudenisse van den Staet selfs, als daer ontrent aen de reden plaets geven: Wy en soude niet hebben nagelaten op Uwe Ed. Mog. verfoeck Ons derwaerts te begeven, indien het doeynt weer

A

Ons

Ons niet in rechtveerdighe bekommeringe bracht, dat Wy de reyfe derwaerts niet fouden kunnen voltrecken, veel min Ons verfekeren van een spoedighe te rugge komfte alhier, dat de jeghenwoordighe conftitutie van tijden en faecken Onfe prefentie feer noodig vereyffchen. Wy en fullen Ons by defen oock niet expliceren op de differenten, ontftaen over de voorfz equaliteyt van contributien inde voorfz extraordinaire middelen, dewijle Wy daer van niet zijn geïnformeert, alleen fullen Wy feggen, dat Wy hopen dat de Leden van Uwe Ed. Mog. Vergaderinge in alle billijckheyt den ande. en daer over fullen verftaen, als wel geuegen zijnde om door Onfe bemiddelinge te helpen uyt de de wege ruymen, de discrepantien dien aengaende voortgekomen; foo haeft Wy daer van behoortijcke informatie fullen hebben gekregen, maer Wy en konnen niet begriipen op wat fondamenten de Heeren Burgemeefteren en Regeerders der voorfz Steden Middelburgh en Goes difficulteyt maecten, om ontrent het doen van de voorfz. Wervinge. Wymoghen voor God ende de Wereld wel linceerlijck betuyghen, dat Wy niet liever fouden sien dan dat de Vrede in de Nabuyrfchap geconferveert, ende de Ingefetenen van den Lande door de conseruatie van dien, van nieuwe Laften en ongemacken bevryt fouden mogen werden; Ende alle de gene die kenniffe hebben van de fituatie van onfe Domeynen ende Goederen, fullen moeten zijn overtuyght, dat niemandt in de gantsche Republijcque, ja zelfs veel Steden in de Provincien daer in niet hooger of meerder geintereffeert zijn als Wy, ende hoe wel Wy feer wel weten dat boosaerdige menfchen, die niet dan veranderinge van Regeeringhe in het hooft hebben, op hope dat fy daer door in meerder aentien fouden geraecken, ftuyderen en haer ten uyerften beneerftigen, om de goede Ingefetenen van den Lande in te boefemen, dat men den Vrede kan hebben als men wil, en dat Wy tot den Oorlogh gefint zijn, ende die door de voorfz Wervinge foecken voort te fetten, foo foudede het Ons feer lief wesen, datmen Ons eens aenwees wat voordeel Wy door het aenvangen van een Oorlogh fouden genieten, de diftructie van verfcheyde van Onfe feer importante ende notabele Domeynen ende Goederen, het eerfte zijnde dat Wy by voortganck van den Oorlogh, meer als yemandt fouden moeten wachten, om dat die gene, met dewelcke defen Staet in verwyderinghe foudede vallen, foo als bekendt is, fich tegens Ons meeft verbelght houden, alleen om dat Wy blyven afraden dat met het welvaren defer Landen van der felver autoriteyt foudede doen dependeren, ende dat mitfdien Ons eygen Interest, foo wel als Onfe jaerlijcxche gerechtigheyt, Ons moeten doen affien van een Oorlogh; Onfe intentie Ed. Mog. Heeren is alleen geweest de Vrede te conserveren, indien het mogelijk is, te laboreren door alle eerlijcke ende bequame wegen en middelen, om dat goede oogmerck te bereycken, ende dat het te maken accom-
 modement,

modement, door een vredelijke continuatie van rust, aen de goede Ingele-
tenen soude mogen verschaffen tijt en gelegenthey om haer welvaren te be-
sorgen, en haer in haer Lasten te subleveren, maer Wy hebben daer ne-
vens oock altydts geconfidereert, dat men sich door den soeten en lieffe-
lijcken naem van Vrede, niet moest laten verleyden, ende den Staet doen
vervallen in erger ongelegentheden, dan men onder Godes zegen soude be-
hoeven uyt te staen, indien men in den openbaren Oorlogh was; Wy sul-
len nu niet spreecken van die Vrede die in den jare 1678 is gemaect, Uwe
Ed. Mog. weten hoe weynigh vruchten niet alleen de Ingelethenen van sijn
Konincklijke Majesteyt van Spagnien, in de Spaensche Nederlanden, maer
aen die van desen Staet, door de continuele Alarmen, daer van hebben ge-
fmaect, en hoewel die Majesteyt het eene jaer nu hier een gedeelte sijner
Landen, en het ander jaer daer naer wederom een gedeelte van de selve
Landen heeft verlooren, en datmen daer nu t' sedert een tijdt lang herwaerts,
op een maniere onder de Christenen ongehoort, aldaer heeft gebrandt ende
geblakert, datmen evenwel seyde de Vrede daer door niet te hebben verbroo-
ken, indien dat een Vrede is te noemen, en niet eerder een seer swaren
en harden Oorlogh, ende een calamiteuse onderwerpinge aen een arbitraire
Overmacht, soo weten Wy niet hoe wy de faken wel by haren rechten naem
sullen noemen, ende Wy en weten niet door wat tuymel-geest gedreven
konden werden die gene, die siende de miserien die de Nabuuren lijdten,
door alderhande soorten van oppressien, onder pretext van Vrede, haer
selven en andere soecken te bedriegen, onder de benaminge van dien, en
haer lief Vaderlandt, onder dat pretext, buyten staet van defensie, te hou-
den, indien hier questie was over de keure van Oorlogh of van Vrede, en
dat desen Staet het termineren van dien in sijn handen hadde, men soude ee-
nige keure daer ontrent kunnen doen, maer hoe veel nu dat den Staet ge-
legen leydt aen de conservatie van de Barriere in de Spaense Nederlanden,
die men in den jare 1678 door een geprecipiteerde Vrede maer al te swack
heeft gemaect, en hoe veel den Staet echter daer ontrent noch soude willen
toegeven, en U Ed. Mog. daer in souden willen concurreren, met die gene
die de Franse deffeynen aldenmeest voortsetten, schoon dat geen van alle
de Provincien over het verswacken of verminderen van de voorz Barriere
in Vlaenderen, soo veel soude verliezen, of nader als U Ed. Mog. met een
machtigen en ongeruften Nabuur te confineren, soo weten U Ed. Mog. im-
mers wel dat de conditien die de voorz Vrede souden conserveren, niet
dependeren van desen Staet, maer van sijn Konincklijke Majesteyt van
Spagnien, en als die Majesteyt niet wil resolveren om aen Vranckrijk
te laten wat die Majesteyt tot een Equivalent pretendeert, dat desen Staet
dan te vergeefs soude spreecken, of sich flatteren met een Vrede, welckers

besluyt aen de wil van een derde dependeert , en noch van de wil van soo
 een derde , die selfs buyten alle schijn van Vrede verongelijckt zijnde ,
 met recht niet kan werden verobligeert om op te volgen den wille van den
 Attaquant , en die nu soo veel uytgestaen hebbende , om dat hy niet heeft
 kunnen goetvinden sich aen die te submitteren , verklaert heeft
 meer als eens , dat hy sulcks oock niet doen sal , ende dat het
 mitsdien soo verre van daer is , dat het in de macht van desen Staet soude staen ,
 den Vrede te kunnen hebben al die maer soude willen , dat deselve misschien
 eerder als soo een Vrede , sulen sien het verlies der voorsz. Spaense Nederlanden
 , en dat men niet heeft kunnen goetvinden op de defensie van dien naer
 behooren te vigileren ; en alsfinen de waarheydt sal seggen Ed. Mog. Heeren ,
 wie die maer met eenigh onpartydigh oordeel is voorsien , sal niet moeten be-
 kennen , dat de voorschreve Wervinge niet alleenlijk niet en kan dienen om
 de Vrede diffijlder te maken , maer dat die eenighints dient om Onse eyge-
 ne bescherminge te betrachten , en soo het doenlijck is , de Vrede te helpen fa-
 ciliteren ; want wie weet niet , dat die geene die een ander , of heeft geattac-
 queert , of staet te attacqueren , veel eerder sal werden gedisponeert om aen
 vreesame gedachten plaets te geven , indien hy siet dat de geattaqueerde sich
 stelt in staet van sich , of selfs , of met hulpe van andere , te kunnen ver-
 weeren , als wanneer hy siet dat die verweeringe genegligeert werdende ,
 den geattaqueerden genoodtsaecht werdt te moeten uytstaen alles
 wat den attacquant ondernemen wil , ende dat mitsdien de voorschreve Wer-
 vinge gedaen werdende , maer kan strecken om de Conditien van Vrede ten
 aensien van Spaignen , dat is tot onsen nutte , te beter te maecken ; Ende
 in allen gevalle aen dese Landen , die of by uytblyven van de Vrede , (de-
 welcke als gefeydt is , gantsch niet hangt aen de wille van desen Staet) of
 by verlies van de voorschreve Spaensche Nederlanden , zijn in het uysterste
 pericul , eeniger maten , te defenderen : het is waer dat by veele voorgegeven
 wert , dat een soodanige Resolutie tot Wervinge , den Oorlog sal onfeylbaer
 doen worden , om dat Vrankrijk daer door te meer sal werden geanimeert
 sijn Conquesten te pousseren , en dat Spaignen te minder sal werden bewo-
 gen , om de Fransche Postulatie in te willigen ; maer het is seer licht te be-
 grypen , dat de voorsz Wervinge daer van seeckerlijck geen oorfaecke sal
 kunnen wesen , indien men maer aen de gefonde reden eenighints defereren
 wil , om dat soo als gefeydt is , Vrankrijk meer sal werden wederhouden sijn
 Conquesten te pousseren , als hy sal sien , dat de executie van dien diffijlder
 soude mogen werden , als wel wanneer die Majesteyt sich daer ontrent alle
 saliciteyt beloven kan , en dat het seecker is dat yemandt eerder sal werden
 vermeestert , die sich niet prepareert tot defensie , als wel wanneer hy sich daer
 toe in postuur stelt : En wat Spaigne belangt , dewijl de voorschreve Wer-
 vinge

vinge niet gefchiet, met eenige relatie tot Spaignen, foo fal Spaignen immers daer op geen fundament kunnen maken, om gefecoureert te werden, indien die Majesteit soude difficulteren gehoor te geven, aen een eerlijck ende redelijk accommodement; Ja de genegentheyt die den Staet sal betoonen, van sich die Majesteit te willen aentrecken, met intentie om foo het mogelijk is een eerlijk accommodement te bekomen, fal so veel krachtiger zijn om aenneemelijck te maken, den goeden raedt diemen soude moghen oordeelen aen Spaignen te kunnen geven en toe dienen, daer ter contrarie Spaignen sal moeten affien, van eenige consideratien te hebben van de vriendschap van desen Staet, als men deselve soude willen houden ongewapent, enckel ende alleen om Spaigne daer door te obligeren, te moeten involgen de begeerte van Vranckrijck; Ende nademael U Ed. Mogende Provincie aen die kant meer als eenige van de andere pericliteert, en particulierlijck de Eylanden van Walcheren ende Goes, foo willen Wy hoopen dat U Ed. Mog. bewogen sullen werden, om niet langer de voorschreve Werving te difficulteren, maer door haer goet exempel de andere Provincien, en die noch difficiël zijn in de consenterende, te doen opwaecken, tot een Resolutie over een komende met de hartelijckheit van de Voor-ouderen, die daer door onder Godes zegen, de fundamenten van de liberteyt en conservatie van de Religie hebben geleyt. Waer mede eyndigende, bevelen Wy U Ed. Mog. hier mede

Edele Mogende Heeren, bysondere goede Vrunden,
in de bescherminge Godes. In 's Graven-have den
16 February 1684.

Onderstont,

U Ed. Mog. Dienstwillige Vruunt,

Was geteeckent,

G. H. Prince d'Orange.

(6)
COPIE RÉSOLUTIE

Der Edele Mog. Heeren Staten van

VRIESLANDT,

Veneris den 15de Feb. 1684.

Noopende de

W E R V I N G E,

Ingelevert in de Vergadering van haer Hoog-Mogende.

DE Staten van Friesland gesien en geëxamineerd hebbende twee Missiven van H. H. M. in datis den Febr. 1684. tenderende ten einde H. E. M. met den eersten haer consent tot werving van 16000 Man ter Generaliteit gelieven in te brengen, hebben met serieuze en rijpe deliberatie met eenparige Stemmen der Leden van de Regering goedgevonden voor advijs in te brengen, dat H. E. M. niet kunnen beseffen, van wat noodzakelijkheid of nut gemelte Werving kan geoordeeld werden te zijn, maer meenende dat deselve behoort te worden aengesien als een acheminement tot een funesten ja ruineusen Oorlog, die dese Provintie ter oorfaek van hare veragterde finantien, afflag van Granen, yette Waren en vaste Goederen, als andere ongelegenheden, niet magtig is te voeren; insonderheid wijl de Staet gedestitueert schijnt van alle Bondgenoten, van welke met sekerheid eenige assistentie te wagten is, dat daerom te swaerder moet werden geapprendeert, om dat de selve van soo vele in den voorgaenden Oorlog kragtelyk bygesprongen, nog geen sonderlinge avantagie op Vrankrijk heeft konnen halen; daer by komt dat de Troupes die geworven souden worden seer beswaerlyk, indien al eenigzins, immers niet soo spoedig te krijgen, of van die forces sullen zijn, dewelke noodzakelyk souden werden gerequireert, om een beter Vrede van S. M. van Vrankrijk te obtineren, als by deselve ultro word aengeboden, wordende ook seer en met groote redenen geapprehendeert de onbedenkelyke defastres, welke dese Provintie particulierlyk te dugten heeft van de Franse Geallieerden, als zijnde alle de forces van den Staet wel rijkelyk gerequireert om alleen de Franse magt

in

in de Spaense Nederlanden te resistieren , en daer de Spaense in hare conduiten soo weinig ernst betoonen , en byna geen vigoureuse ordres stellen , als alleen dewelke dienen kan tot engagement van desen Staat in den Oorlog , soo seer , dat nauwelijx $\frac{1}{3}$ van die Troupen gereed hebben, diese moesten hebben, eer dese Staet gehoude was eenige assistentie te doen, veel min te denke aen rupture met Vrankrijk om harent wil, zijnde ook notoir dat geene van die alternative so considerabel zijn , datse eenigfins souden egalieren de grootheid van 't gevaer daer in desen Staet niet alleen zig selfs , maer ook de Spaense Nederlanden soude exponeren door den Oorlogh , hebbende niet alleen Engeland maer selfs de Keyser sijn misnougouen verklaerd , gelijk ook aen desen Staet niet weinig gegeven is over het doen van Declaratie van Oorlog door sijn Catholijke Majest: sonder kennis van eenige Bondgenooten , gelijk ook de Koning van Engeland reeds betuyght heeft beter te zijn eenige van die alternativen te accepteren, als zig soo roekeloos te werpen in zoo verderflijken Oorlog , met byvougung van ongehouden te zijn ons of Spanjen in foodanigen gevalle te assistieren ; dies niet heilsamer te doen is als de Wervingen na te laten , en daer door de Spaense te doen sien dat desen Staet niet kan goedvinden , om een klein gedeelte van het gene daer van zy het geheel soo weinig versorgen , sig te steken in een soo grooten ongelegentheid , voorts de selve op de meest kragtige manier te persen tot het aennemmen van eene der alternativen , en alsoo met de meeste ernst en spoed ter hand nemen zoodanige onderhandelingen, conferentien en tractaten als daer toe eenigfins souden kunnen dienen , ten einde desen Staet soude mogen gauderen van een gewensten Vrede , en de Barriere blijven bewaerd , konnende H. E. M. niet anders oordeelen , of wanneer den Vrede al niet worde bereikt , een Treves van 20 Jaren in desen tijd wenschelijker soude sijn als de tegenwoordige Oorlog in de Spaense Nederlanden , en wel bysonder om dat by vervolg van tijd , en sijn Keyserlijke Majest: en de Koning van Groot Brittanjen , de een van den Turken Oorlog , en den ander van inwendige moejelikheden ontlast, te beter in staet sullen zijn om den Vrede te guaranderen, Aldus gedaen in 't Landschaps Huis den &c.

Extract uyt de Resolutie

van de Vroedschap der Stadt

A M S T E R D A M,

L^r. Q.

Den 28. February 1684.

IS gehooft het rapport van de Heeren Commissariffen van d'Achtb. Raet, hebbende ingevolge van vorige Resolutien Commissoriael geexamineert het schriftelick Rapport van de Secretariffen M^{rs}. Dirck Geelvinck en Cornelis Munter, van 't gepasseerde ter Vergaderinge van haer Ed. Gr. Mog. den 24 en 25. deser. Waer op gedelibereert zijnde, is met eenparigheyt goetgevonden en verstaen gedachte Heeren Commissariffen voor haer genome moeyte te bedancken, gelijk haer Ed. bedanckt werden midtsdien, en dat voorts conform haer Ed. Advijs ter Vergaderinge van haer Ed. Gr. Mog. sal werden geremonstreert, dat Burgermeesteren ende Vroetschap met sonderlinge bevreemdinge ende droefheyt uyt het boventsaende gerapporteerde hebben vernomen, dat niet teghenstaende de oprechtigheyt en onschuldigheyt van hare conduite, in 't voorgevallene met den Heer Ambassadeur van den Koningh van Vranckrijck (haer oordeels) onwederprekelick blijkt uyt het schriftelick Verhael by haer opgesteld, en ter Vergaderinge van haer Ed. Gr. Mog. voorgelesen, ende dat sich niemant van de Leden ingelaten heeft om 't selve in 't geheel ofte ten deele te wederleggen, ende dat dienvolgende wel had behoort, datmen daer op aenstondts had geresolveert de zegels van deses Stadts Papieren te doen lichten, insonderheyt dewijle niet soo veel als een schaduwe van presumtie overbleef, van 't begaen van die hooge misdaet, datmen dese Stadt konde priveren van 't gebruyck van de voorseyde Papieren, ende haer laten in 't aensien van alle de werelt onder de gedaente van seer crimineel te zijn, ende in staet om in dese bekommerlicke tijden, noch met betamelickheyt, noch met vrucht, de publijcke Deliberatien te kunnen bywoonen, ende datmen immers behoorde te vrede te zijn geweest, om onse justificatie in handen van Commissariffen te stellen, sonder yets anders te toonen als goede geneheyt, om die voldoende te mogen vinden; datmen in tegendeel de bovengeroerde discoursen van terreur heeft gevoert; ende de Stadt heeft gelaten onder de beswaernisse van voorseyde verzegeeling, en yorders tot een nieu-

we criminalisatie heeft willen trekken ; dat Burgermeesteren en Vroedschap haer beklagh over de harde en onbehoorlicke proceduren tegen haer gehouden, by schrijven aen haer Mede-leden hebben gedaen, met intentie, ten eynde in desen by haer niets by præcipitantie en op abusive impressien, tot haer nadeel soude mogen werden geresolveert, ende dat alles onder voorgeven van dat by dese Stad, en ook by een Gedeputeerde van een andere Stad, niet soude zijn naergekomen den eed van Secretesse, omtrent het gepasseerde aen de Gedeputeerdens ter Daghvaart afgevordert. Dat Burgermeesteren en Raadt wel hebben aengemerckt, dat, om niet t'eenemaal sonder schijn van grondt de voorzinvestiven te doen, de selve sijn gepast op het maaken van concerten met uytheemsche Ministers, maer dewijle uyt het geduceerde van dese Stad blijkt, dat men in geen concert, 't welck impliceert een mutuele verbintnisse tot het een of ander, of direct of indirect, is getreden, ja datmen niet soo veel als eenige mondelinge verklaringen tot præjudicie van de vrye deliberationen van dese Stad, veel min tot nadeel van de deliberationen over de publijcke Saken met de andere Leden, heeft gedaen of gedacht te doen, ende dat selve niet het minste project is voorgebracht, of stoffe daer toe wegens dese Stadt is gesubministreert, en dat dies alles sich reduceert tot een simpele conversatie, in dewelcke gedachte Heer Ambass geuyt heeft foodanige sentimenten van den Koningh sijn Meester, met verklaring van sijn particuliere genegentheyt om goede officien toe te brengen, ten eynde die materie van Deliberatie in den Staat soude mogen werden, als konden strecken om haer Hoog-Mog. buyten verwydering met sijn Majesteyt te houden, ende een vredige afkomst over de differenten met Spagnen te bevorderen, in diervoegen als uyt de Memorie by sijn Excell. naderhant, te weten den 17 deser ingelevert, is gebleecken ; gedachte Heeren Burgerm. ende Vroedschap gemeeynt hebben datmen die aen de Leden niet moest onthouden, om de importantie van deselve, en om datse bevatteden middelen en wegen om den Koningh van Vranckrijk noch een geruymen tijdt te doen verblijven by sijne gedane præsentatie, ende daer op te tracteren, sonder yets tegens de vaste Steden in de Nederlanden te onderneemen, ende dat foodanige voorstellen konden strecken om de Spaensche te eerder tot Vrede te doen resolveren, alle groote revolution in de Spaensche Nederlanden voor te komen, ende de Spaenschen te doen sien hoe licht haer is het overige in de Spaensche Nederlanden te conserveren door de wegh van een Accommodement, ende dies alle gedachten te laten varen indien eenige konnen hebben, datmen nochtans gantsch niet en meent om de selve Nederlanden te abandonneren. Ende is het soo verre van daer, dat hier uyt eenige illatie soude konnen werden gemaect, als seer abusivelick is geschiet, van dat uyt het voorseyde soude konnen blijcken, op wat gronden dese Stadt, omtrent de Wervingh, difficil is geweest, dat niet alleen een ouverture, omtrent twee

Maenden naer het nemen van de Resolutien op de Wervingh , hier ter Stede niet heeft kunnen geconfidereert werden by de gene, die daer over delibereerden, ende niets van 't verwachten van foodanige ouverture bewuft was, maer dat boven dat andere fundamentale redenen tot difficilheyt omtrent de Wervingh, in groot getal zijn gegeven, en onder deselve seer vele zijn, welke aenwijfen, dat Burgermeesteren ende Raad gantsch niet in verwachtingh zijn geweest, dat, naer 't verloopen van de Termijnen, binnen welke de Postulata, volgens de verklaringh van den Koningh van Vranckrijck, moesten werden geaccepteert, nieuwe Prolongatien souden werden gegeven, en veel min foodanige ouvertures souden werden gedaen, als by de voorschreve Memorie is geschiedt. En meynen Burgermeesteren en Raad, dat het niet noodigh sal zijn haer verder in te laten tot verdedigingh van hare goede conduite in desen, ende dat'er veel Heeren en Leden in de Regering zijn, die noch haer Edele Achtb. noch d'andere Leden, voor crimineel willen aensien, alwaer het datse omtrent publijcque Saken met Uythemfche Ministers haer vry verder met goede intentie om de dienst van den Staat te bevorderen, hadde uyt en in gelaten, als in desen is geschiedt, sonder evenwel te kunnen voor by gaen, dat dese Rigueur haer te meer smart, en onverwacht voor komt, dewijle het eynde van alle het gene in desen beooght is, is het voortsetten van de Vrede, ende het voor-komen van seer beswaerlijcke Revolutien, ende imminente swarigheden.

Coll.

J. GEELVINCK.

Missive

(11)
M I S S I V E

Van de Ed. Heeren van der

G O E S,

Aen fijn Hoogheyt den Heere

PRINCE van ORANGIE,

Doortluchtigh Hoog-gebooren Furst en Heer,

WY hebben met behoorlijk refpect ontfangen U Hoogheys Miffive, van dato den 16. defer loopende Maent, aen ons gunftelijk geaddresseert, den welken Wy ferieufelijk in den Ontfen hebbeu geleten, en daer op gedelibereert. Het is Ons leet Doortluchtig Furst en Heer, dat de bekommerlijcke affaires van defen Staet, U Hoogheyt alder wegen foo veel moeyte komen te geven: Wy houden Ons ten vollen oertuygt, dat alle den ernft, yver en moete, welcke U Hoogheyt in het wijsfelijck bestieren van de selve gelieft aen te wenden, geen ander oogmerck hebben, als het bevorderen van het beste en wel wesen van defen Staet; Weshalven Wy Ons daer op altoos geruft stellende, al langh voor heen fouden hebben getoont, U Hoogheys goede meyninge in het projecteren en petitioneren der Wervinge van de 16000. Man, foo te Voet als te Paert, ten dienste van defen Staet op te willen volgen, en vervolgens daer in benefens d'andere Leden van dese Provintie te consenteren, ten ware de veele en sware Lasten en Contributien die d'Ingefeten van dese Provincie, en Onse Stadt, en Quartier, in den jongsten Oorlogh hebben gedragen, en het sware Oordeel dat haer in den Jare seftienhondert-twee-en-tachtichtigh uyt den Hemel heeft getroffen, de selve genoeghaem onmagtigh en sulcks onbequaem hadde gemaect, van te kunnen doen, 't gene de selve altoos voor heen goedwillig, ten besten van het Vaderlandt hebben betoont: geduurigh hopen de dat den tijdt gelegentheyt soude hebben gegeven, waer door defen Staet geruft gestelt, en d'ingefetenen van nieuwe Lasten bevrijt hadden kunnen blijven; Het welke Wy bidden U Hoogheyt

heydt voor de eenige en waerachtige reden gelieve op te nemen, waerom Wy dus langh swarigheyt hebben gemaect; Maer dewijle Wy uyt U Hoogheys seer ge-eerde en sterck resonnerende Missive ondervinden, dat de Wervinge van de voornoemde 16000 Man, en vervolgens het stellen van desen Staet in een goede postuur, van Wapenen, een seer goet middel is, om onder Godes genadigen zegen, desen Staet en de Quartieren van Onse Nabuuren, die den selven, en bysonder dese Provincie decken, te brengen in een goeden, vasten en verseeckerden Vrede, waer in Wy God bidden dat de selve goede Ingezetenen verquickinge en ademscheppinge sullen komen te genieten, soo hebben Wy oock dit mael alle voorgenoemde swaerigheden overgestapt, en Onse Gedeputeerde ter Vergaderinge der Ed. Mog. Heeren Staten van dese Provintie gelaft, Ons vruchtbaer Consent in te brengen, en daer door wel willen betoonen, hoe veel Wy altoos desereren aen U Hoogheys hooghwijse consideratien en goetvinden, ten besten van ons lieve Vaderlandt; aen de behoudenis van welcke, mitgaders Ons soo diergekochte Vryheyt en Godtsdienst, Wy op het spoor van U Hoogheys hooghwijse bestieringe, Ons ten uystersten laten gelegen zijn; Wy hoopen dat dit nootfaeckelijck en onvermydelijck gedragen Consent, niet van andere van diergelijcke natuur sal moeten werden gevolgt: Wy weten Doorluchtig Hoogh-gebooren Furst en Heer, wat Wy aen de Unië en het onderhout desselfs verschuldicht zijn, maer Wy moeten en willen in vertrouwtheydt in den boesem van U Hoogheyt als een wijs en getrouw beschermmer en Regeerder van het Vaderlandt, Onse noot uytstorten, en met een woort seggen, het vermogen ontbreekt. Nu Godt die machtigh is alle vervallen zaken te herstellen, en de Ingezetenen van desen Staat alle Heyl en Voorspoet te doen sien, die gelieve tot dien eynde U Hoogheys seer dierbaer en seer geachte Persoon te bewaren, in een volkomen, langduerig Lijfs gefontheyt, welwesen en voorspoet, op dat Wy onder des selfs Hooghwijse en voorfichtige Regeeringe blijvende wonen, in alle voorvallen en gelegentheden de eere mogen hebben van te kunnen betoonen, dat Wy waerlijck zijn,

*Doorluchtigh Hoog-gebooren Furst en Heer,
U Hoogheys onderdanige dienaren, Onder-
stont. Burgemeesters en Schepenen, en Re-
geerders der Stad Goes, ter Ordonnantie van
de selve.*

Goes den 25. Feb. 1684.